

Araştırma Makalesi • Research Article

Şiddet Mağduru Kadınlarla Çalışmanın Psikolojik Sağlamlığa Etkisi*

The Effect of Working with Women Victims of Violence on Psychological Resilience

Gurur Aydan Bekar^a

^a İstanbul Ticaret Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Fakültesi Uygulamalı Psikoloji Bölümü, İstanbul/Türkiye.
ORCID: 0009-0000-2482-5312

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 19 Ağustos 2025

Düzeltilme tarihi: 28 Eylül 2025

Kabul tarihi: 24 Aralık 2025

Anahtar Kelimeler:

Psikolojik Sağlamlık

Kadına Yönelik Şiddet

Şiddet Mağduru

ARTICLE INFO

Article history:

Received August 19, 2025

Received in revised form September 28, 2025

Accepted December 24, 2025

Keywords:

Psychological Resilience

Violence against Women

Victim of Violence

ÖZ

Araştırmada, şiddet mağduru kadınlarla çalışan profesyonellerin psikolojik dayanıklılık düzeylerini incelemiştir. 120 kadın katılımcıdan oluşan örnekleme yarısı şiddet mağdurlarıyla çalışmakta, diğer yarısı kontrol grubunu oluşturmaktadır. Veriler, demografik bilgi formu ve Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği aracılığıyla elde edilmiş; istatistiksel analizler SPSS 22 yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bulgular, şiddet mağdurlarıyla çalışan grubun genel psikolojik dayanıklılık puanlarının ve alt boyutlarının (özellikle gelecek algısı, aile uyumu ve sosyal kaynaklar) kontrol grubuna kıyasla anlamlı düzeyde düşük olduğunu göstermiştir. Ayrıca yaş arttıkça psikolojik dayanıklılığın azaldığı; çocuk sayısı ve alanda çalışma süresi arttıkça ise psikolojik dayanıklılığın yükseldiği saptanmıştır. Bu sonuçlar, travmaya doğrudan maruz kalınmasa bile dolaylı temasın psikolojik yük oluşturduğunu ve dayanıklılığı etkileyebileceğini ortaya koymaktadır. Çalışma, bu alanda görev yapan uzmanların destek mekanizmalarıyla güçlendirilmesinin önemine vurgu yapmaktadır.

ABSTRACT

This study examined the psychological resilience levels of professionals working with women who are victims of violence. The sample consisted of 120 female participants, half of whom were working with victims of violence, while the other half formed the control group. Data were collected using a demographic information form and the Psychological Resilience Scale for Adults, and statistical analyses were conducted using SPSS version 22. The findings revealed that the group working with victims of violence had significantly lower overall psychological resilience scores and subdimension scores—particularly in future orientation, family cohesion, and social resources—compared to the control group. Additionally, it was found that psychological resilience tended to decrease with increasing age, while it increased with the number of children and years of experience in the field. These results suggest that indirect exposure to trauma, even in the absence of direct victimization, may impose psychological burdens and negative impact resilience. The study emphasizes the importance of strengthening support mechanisms for professionals working in this field.

1. Giriş

Kadına yönelik şiddet; yaygınlığı, yoğunluğu ve türleri farklılık gösterse de küresel ölçekte kadınların karşılaştığı ortak bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Türkiye’de şiddet mağduru, sosyoekonomik olarak dezavantajlı, aile desteğinden yoksun ve psikolojik açıdan iyi oluş halinde olmayan kadınlar ile çocuklarına yönelik olarak kadın konukevleri hizmeti, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler iş birliğinde sunulmaktadır. Bu konukevlerinde kadınlara hukuk, psikoloji, sosyal destek, iş bulma ve sağlık gibi alanlarda destek

verilmektedir.

Kadına yönelik şiddet, doğrudan mağdur kadınlarda birincil travmaya yol açarken, bu kadınlarla çalışan psikolog, sosyal hizmet uzmanı, öğretmen ve sosyolog gibi profesyonellerde ise ikincil travmatik etkiler oluşturabilmektedir. Kadın konukevlerinde görev yapan psikologlarla yapılan araştırmalar, bu kişilerin yoğun biçimde çaresizlik ve tükenmişlik yaşadığını, sosyal ilişkilerinde zorluklar yaşadıklarını ortaya koymuştur (Çevik, 2022). Psikologlarda eş duyum yorgunluğu ve ikincil travmatik stres belirtileri gözlemlenmiş olup, koruyucu faktörlerin iyilik hallerini

* Bu çalışma Gurur Aydan Bekar’ın İstanbul Ticaret Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisans Programı’nda hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

e-posta: gururaydanguven@gmail.com

e-ISSN: 2149-4622. © 2019 Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. TÜBİTAK ULAKBİM DergiPark ev sahipliğinde. Her hakkı saklıdır. [Hosting by TUBITAK ULAKBİM JournalPark. All rights reserved.]

destekleyebileceği sonucuna varılmıştır. Bu koruyucu faktörlerden biri olarak psikolojik sağlık ön plana çıkmaktadır.

Psikolojik sağlık; bireylerin risk ve güçlük içeren değişim anlarıyla başa çıkabilmelerini sağlayan, bireysel ve çevresel faktörlerin etkisiyle gelişen bir psikolojik kapasite olarak tanımlanmaktadır (Stewart vd., 1997). Araştırma bulguları, psikolojik sağlamlığın bireylerin ruh sağlığını muhafaza etmede belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Öz ve Yılmaz, 2009; Carr, 2013). Psikolojik sağlık, bireyin hem fiziksel hem de psikolojik zorluklar karşısında hızla toparlanabilme kapasitesini ve stres oluşturan durumlara karşı etkili uyum geliştirebilme yetisini içermektedir (Ramirez, 2007; American Psychiatric Association [APA], 2025).

Şiddet mağduru kadınlarla çalışan uzmanların psikolojik sağlamlığa sahip olmaları, ruhsal travmalardan korunmalarında önemli görülmektedir. Bu çalışmada, kadın konuklarında şiddet mağduru kadınlarla çalışan profesyonellerin psikolojik sağlık düzeylerinin değerlendirilmesi ve bu çalışma biçiminin psikolojik sağlık üzerindeki etkisinin incelenmesi hedeflenmektedir. Böylece kadına yönelik şiddet alanında çalışan profesyonellerin deneyimlerini görünür kılmak ve ihtiyaçlarını belirlemek amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada, kadın konuklarında şiddet mağduru kadınlarla çalışan uzmanların psikolojik sağlık düzeyleri incelenecek ve bu düzeylerin, benzer sosyodemografik özelliklere sahip fakat şiddet mağdurlarıyla çalışmayan kontrol grubuyla karşılaştırılması yapılacaktır. Ayrıca katılımcıların yaşı, medeni durumu, çocuk sayısı, eğitim düzeyi, mesleki kıdemi, alan deneyimi, kurumsal destek algısı gibi değişkenlere göre psikolojik sağlık düzeylerinde anlamlı fark olup olmadığı değerlendirilecektir. Çalışmada, travmaya doğrudan maruz kalmamakla birlikte dolaylı olarak temas eden profesyonellerin ruhsal dayanıklılıklarını etkileyen faktörler analiz edilecek; bu doğrultuda koruyucu unsurların belirlenmesi ve hizmet kalitesini artıracak önerilerin sunulması amaçlanacaktır. Elde edilecek bulgular doğrultusunda psikolojik sağlamlığı desteklemeye yönelik mesleki müdahale alanlarına ilişkin katkılar sunulması hedeflenmektedir.

2. Literatür İncelemesi

2.1. Psikolojik Dayanıklılık

Psikolojik dayanıklılık, pozitif psikoloji kavramlarından biri olup son dönem ruh sağlığı literatüründe sıkça yer alan bir olgudur (Singh ve Yu, 2010). Bu kavram, İngilizce “resilience” veya “resiliency” kelimelerinin Türkçeye çevirisi olarak kullanılmakta olup, bu kelimeler zorlukları atlama, iyileşme gücü, esneklik, sağlık ve direnç anlamlarını taşımaktadır (Gürgan, 2006a). Kavramın Türkçeye aktarımı sürecinde “psikolojik sağlık”, “toparlanma”, “yılmazlık”, “güçlülük” ve “dayanıklılık” gibi farklı terimler de kullanılmış, ancak pozitif psikoloji alanında çalışan öğretim üyeleri arasında yapılan değerlendirmede “psikolojik

dayanıklılık” terimi üzerinde uzlaşa sağlanmıştır (Basım ve Çetin, 2011). Bu bağlamda çalışmada “psikolojik dayanıklılık” kavramı esas alınmakla birlikte literatürde bu kavram yerine kullanılan diğer terimler de değerlendirilmiştir.

Psikoloji tarihinde yapılan çalışmalarda, davranış bozukluğu ya da ciddi ruhsal sorun yaşayan bireylerin hayat hikayelerinde biyolojik ve psikolojik risk faktörlerinin olumsuz etkileri sıklıkla ele alınmıştır (Cavga, 2019). Çocukluk dönemi travmaları, ailevi problemler, ebeveynlerin psikiyatrik bozuklukları ve madde kullanımı gibi etkenlerin ruhsal patoloji üzerindeki rolü incelenmiştir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Ancak son kırk yıldaki boylamsal çalışmalar, çocuklukta stres yaşayan tüm bireylerin ileriki yaşamlarında ruhsal sorunlar geliştirmediğini ortaya koymuştur (Werner, 2005).

2.1.1. Psikolojik Dayanıklılığın Bileşenleri

Psikolojik dayanıklılığın; bağlanma, kontrol (denetim) ve meydan okuma olmak üzere 3 bileşenden oluştuğu öne sürülmektedir (Holt vd., 1987). Bağlanma, yaşamın değişik alanlarına bireyin ilgi duyma, katılma kapasitesidir (Kobasa, 1979). Psikolojik dayanıklılık teorisyenlerine göre bağlanma aracılığıyla birey, kendini, yaşamın anlamını ve amacını anlar (Terzi, 2005). Bireyin aile, okul, iş ve sosyal çevresiyle birlikte inançları, değerleri ve kişiler arası ilişkileriyle kurduğu bağlar; stres oluşturan durumlara başa çıkabilmesi için ihtiyaç duyduğu psikolojik dayanakları geliştirmesine olanak tanımaktadır (Kobasa vd., 1982).

Kamya'ya (2000) göre kontrol düzeyi yüksek bireyler, stresli durumlara karşılaştığında umutsuzluğa kapılmaz ve olayların sonuçlarını etkileyebilme inancı ile eyleme geçerler. Bu kişilerin öz disiplin, içsel kontrol, irade, özeklik, içsel motivasyon ve başarı güdülleri yüksektir. Meydan okuma bileşeni bireyin değişime olan inancı olarak açıklanmaktadır. Değişiklik, gelişim için fırsatlar sunar. Meydan okuma düzeyi yüksek bireyler özgüveni yüksek olan iyimser bireylerdir (Holt vd., 1987). Ayrıca çevresi ve kendisi ile ilgili problemlere aktif katılım sağlar ve farklı yaşamları deneyimler.

Psikolojik dayanıklılığın 3 bileşeni ile birey hayata, sorunlara ve ilişkilere sağlıklı bir bakış açısı geliştirir. Bağlanma ve kontrol bileşeninde birey eyleme geçeceği ya da duracağı anı bilir. Meydan okuma bileşeninde ise birey hatalarını kabullenebilmekte ve kişiselikten arındırabilmektedir (Gökçe, 1993).

2.1.2. Psikolojik Dayanıklılığı Etkileyen Unsurlar

Başlangıçta bireylere özgü bir kişilik özelliği olarak değerlendirilen psikolojik dayanıklılık, zamanla yapılan araştırmalar doğrultusunda sonradan geliştirilebilen bir özellik olarak kabul edilmiştir. Günümüzde psikolojik dayanıklılık; bireyin kişiliğiyle birlikte sorun çözme becerisinin birleşimiyle şekillenen, çok boyutlu bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Sakarya ve Güneş, 2013). Yaşamda karşılaşılan kayıplar, sağlık sorunları, iş stresi ya da fiziksel

saldırıları gibi olaylar bireyde başlangıçta olumsuz duygulara neden olsa da zamanla bu olaylara uyum sağlayabildikleri görülmüştür. Bu uyum süreci, çaba ve zaman gerektiren ve bireyin aktif katılımını içeren bir psikolojik sağlık sürecine dayanmaktadır (Garmezy, 1974; Masten, 2001).

Psikolojik dayanıklılığı şekillendiren iki temel unsur bulunmaktadır: risk faktörleri ve koruyucu faktörler. Risk faktörleri, bireyin fiziksel ya da ruhsal bütünlüğünü tehdit ederek zarar görmesine yol açabilecek etmenleri ifade etmektedir. Bunlar bireysel, ailesel ve sosyal çevresel düzeyde sınıflandırılmaktadır (Masten ve Coasworth, 1995; Haase, 2004). Bireysel risk faktörleri arasında prematüre doğum, düşük zekâ, hastalık geçmişi, dikkat eksikliği, iletişim sorunları ve travmatik olaylar yer almaktadır (Gürkan, 2006b). Ailesel risk faktörleri ise olumsuz ebeveyn tutumları, boşanma, ebeveyn kaybı, ailede kronik ya da psikiyatrik hastalıklar olarak sıralanmaktadır (Gizir, 2007). Sosyal risk faktörleri arasında göç, yoksulluk, aile içi ya da toplumsal şiddet, savaş gibi durumlar yer almaktadır (Işık ve Çelik, 2020).

Koruyucu faktörler ise bu risklerin birey üzerindeki olumsuz etkilerini azaltan tamponlayıcı unsurlar olarak tanımlanır (Tümlü, 2012). Bireysel koruyucu faktörler arasında özsaygı, öz yeterlilik, umut, iyimserlik, problem çözme becerileri gibi psikolojik kaynaklar yer almaktadır (Başak, 2012). Ailesel koruyucu unsurlar ise aile içi bağlılık, olumlu iletişim ve aidiyet hissi gibi özellikleri kapsar (Özcan, 2005). Toplumsal evredeki koruyucu unsurlar ise olumlu arkadaş ilişkileri, destekleyici bir yetişkinle kurulan ilişki, toplumsal kabul görme gibi etkenlerdir (Öz ve Yılmaz, 2009; Karatekin, 2013).

Masten (2001) koruyucu faktörlerin, bireylerin sağlıklı bir uyum süreci geçirmelerine katkı sağladığını, stresin olumsuz etkilerini hafiflettiğini ve yaşamsal becerilerin gelişimini desteklediğini belirtmektedir. Bireysel farklılıkların dikkate alındığı araştırmalarda, bazı çocukların karşılaştıkları olumsuz yaşam olaylarından yoğun biçimde etkilendiği, bazılarının ise etkili başa çıkma stratejileri kullanarak bu durumlara daha kolay uyum sağladığı görülmektedir. Bu farklılığın kaynağında bireyin sahip olduğu içsel (bireye özgü) ve dışsal (çevresel) destek sistemlerinin yer aldığı ifade edilmektedir (Murray, 2003).

Koruyucu faktörler genel olarak üç başlık altında sınıflandırılmaktadır: bireysel özellikler, aileden kaynaklanan unsurlar ve çevresel destekler. Literatürde bu faktörlerin sadece varlığı değil, birey üzerindeki etkililik düzeyleri de önemle vurgulanmaktadır. Farklı yaş grupları, cinsiyetler, kültürel yapılar ve risk oluşturan durumlar bağlamında yapılan çok sayıda araştırmada, bireysel, ailesel ve çevresel faktörlerin detaylı biçimde ele alındığı görülmektedir. Bu çalışmalar, koruyucu faktörlerin bireyin yaşamındaki işlevsel rolüne dikkat çekmekte ve ilgili bulgular kapsamlı biçimde sunulmaktadır (Gizir, 2007).

2.1.3. Psikolojik Dayanıklılığı Yüksek Bireylerin Özellikleri

Psikolojik dayanıklılığı yüksek bireylerin çeşitli ortak özellikleri bulunmaktadır. Bu kişiler duygusal açıdan kendine güvenen, içsel denetim odaklı, yeniliklere açık, kaygı karşısında dirayetli, kendini kabul eden ve özerk bireylerdir (Gürkan, 2006b). Duygularını tanıyabilen ve kontrol edebilen bu bireyler, stresli durumlar karşısında yıkılmadan ayakta kalabilirler. Sosyal olarak ise empatik, içten ve iletişim becerileri gelişmiş, kolay ilişki kurabilen bireylerdir. Akademik anlamda ise yüksek motivasyona sahip, planlı, mücadeleci, liderlik yeteneği olan ve hem kendisini hem çevresini motive edebilen bireylerdir (Fletcher ve Sarkar, 2013).

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, katılımcıların psikolojik dayanıklılık düzeylerini tespit etmek amacıyla genel tarama modeli tercih edilmiştir. Genel tarama modeli, çok sayıda birey ya da birimden oluşan bir evrende, topluluğa ilişkin genel yargılara ulaşabilmek amacıyla ya tüm evren üzerinde ya da evreni temsil eden belirli bir örneklem grubu üzerinde gerçekleştirilen veri toplama sürecidir (Karasar, 2013). Şiddet mağduru kadınlarla çalışmanın psikolojik dayanıklılığa etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmada kadın konuk evinde çalışan 60 kişi ve kontrol grubu olarak 60 kişi olmak üzere toplam 120 kişiye ulaşılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, İstanbul Anadolu Yakası'nda faaliyet gösteren kamu kurumlarında (Kadın Konuk Evi, Sosyal Hizmet Merkezi, Şiddet Önleme Merkezi) şiddet mağduru kadınlarla çalışan ruh sağlığı ve sosyal hizmet uzmanları ile aynı bölgede bulunan kamu üniversitelerinde görev yapan öğretmen, memur, akademisyen, polis ve mühendisler oluşturmaktadır. Çalışma evreni, araştırmacının doğrudan gözlem yaparak ya da bu evrenden seçilen bir örnek grup aracılığıyla veri toplayarak sonuç çıkarabileceği gruptur. Bu evren, araştırmacının erişebildiği ve üzerinde inceleme yapabildiği birey ya da birimlerden oluşur (Karasar, 2013).

Araştırmanın örnekleme ise, İstanbul İli Anadolu Yakası içinde küme örnekleme yoluyla ulaşılmış 1 Şiddet Önleme Merkezi, 2 Sosyal Hizmet Merkezi ve 3 Kadın Konuk Evi'nden olmak üzere 24 psikolog, 13 sosyal hizmet uzmanı, 9 çocuk gelişim uzmanı, 6 öğretmen, 4 nöbet amiri, 4 sosyolog ve 2 hemşire ile İstanbul İli Anadolu Yakası'nda yer alan ve şiddet mağduru kadınlarla çalışmayan 3 kamu üniversitesinde görev yapan 17 memur, 14 akademisyen, 10 polis, 10 mühendis ve 9 öğretmen olmak üzere toplamda 120 kişiden oluşmaktadır. Küme örnekleme, evrende yer alan bireylerin kendi içinde benzer özellikler taşıyan doğal ya da sonradan oluşturulmuş gruplar hâlinde bulunması durumunda tercih edilen bir örnekleme yöntemidir. Bu yöntemde araştırma,

bireyler üzerinden değil, doğrudan belirlenen gruplar üzerinden yürütülmektedir. Araştırma kapsamına alınan tüm meslek gruplarındaki katılımcıların kadın olması ve en az lise düzeyinde eğitime sahip olmaları temel ölçüt olarak dikkate alınmıştır. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine dair dağılım Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Şiddet Mağduru ile Çalışanlar		Kontrol Grubu		Toplam	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Yaş						
20-30	15	25	17	28,3	32	26,7
31-41	23	38,3	22	36,7	45	37,5
42-52	19	31,7	18	30	37	30,8
53 ve üstü	3	5	3	5	6	5
Medeni Durum						
Evli	33	55	39	65	72	60
Bekâr	24	40	18	30	42	35
Boşanmış	3	5	3	5	6	5
Çocuk Sayısı						
0 çocuk	30	50	27	45	57	47,5
1 çocuk	11	18,3	11	18,3	22	18,3
2 çocuk	13	21,7	19	31,7	32	26,7
3 çocuk	3	5	3	5	6	5
4 ve üstü	3	3	0	0	3	2,5
Eğitim Durumu						
Lise	1	1,7	2	3,3	3	2,5
Üniversite	49	81,7	37	61,7	86	71,7
Lisansüstü	10	16,7	21	35	31	23
Meslekteki Çalışma Yılı						
1-10 yıl	28	46,7	29	48,3	57	47,5
11-20 yıl	26	43,3	13	21,7	39	32,5
21-30 yıl	6	10	14	23,3	20	16,7
31 yıl ve üstü	0	0	4	6,7	4	3,3
Alanda Çalışma Yılı						
1-10 yıl	39	65	34	56,7	73	60,8
11-20 yıl	20	33,3	13	21,7	33	27,5
21-30 yıl	1	1,7	0	0	10	8,3
31 yıl ve üstü	0	0	4	6,7	4	3,3
Kimlerle yaşıyor						
Es/çocuklar	34	56,7	39	65	73	60,8
Anne/baba/kardeş	10	16,7	6	10	16	13,3
Yalnız	16	26,7	13	21,7	29	24,2
Yakını/arkadaşı	0	0	2	3,3	2	1,6
Kronik Rahatsızlığı						
Var	6	27	9	15	15	12,5
Yok	54	27	51	85	105	87,5
Psikiyatrik Rahatsızlığı						
Var	0	0	2	3,3	2	1,7
Yok	60	100	58	96,7	118	98,3
Düzenli İlaç Kullanımı						
Var	6	10	8	13,3	14	11,7
Yok	54	90	52	86,7	106	88,3
Aylık Hane Geliri						
22.104 TL'den az	1	1,7	2	3,3	3	2,5
22.104-44.208 TL	6	10	7	11,7	13	10,8
44.209-66.312 TL	8	13,3	18	30	26	21,7
66.313 ve üzeri TL	45	75	32	55	78	65

Tablo 1'e göre ankete katılanların %50'si şiddet mağduru kadınlarla çalışmakta, geri kalan %50'si ise şiddet mağduru kadınlarla çalışmamaktadır. Yaş değişkenine göre

bakıldığında toplam katılımcıların %45'ini oluşturan grup 31-41 yaş aralığında bulunmaktadır. Deney grubunun %38,3'ü, kontrol grubunun %36,7'si 31-41 yaş grubunda yer almaktadır. Katılımcıların %30,8'i 42-52 yaş grubundadır. Bu oran deney grubunda %31,7, kontrol grubunda ise %30 olarak belirlenmiştir. 20-30 yaş aralığındaki katılımcılar toplamın %26,7'sini oluştururken, bu oran deney grubunda %25, kontrol grubunda ise %28,3'tür. 53 yaş ve üzeri katılımcılar hem deney hem kontrol grubu açısından %5'lik bir orana sahiptir. Katılımcıların çoğunluğunu %60 ile evli bireyler oluşturmaktadır. Deney grubunda evli olanların oranı %55, kontrol grubunda ise %65 olarak belirlenmiştir. Bekâr katılımcılar genel toplamda %35'lik bir orana sahiptir. Her iki grupta da boşanmış bireyler eşit oranda, yani %5 oranında yer almaktadır. Katılımcıların yaklaşık yarısı (%47,5) çocuğa sahip değildir. Deney grubunda çocuğu olmayanların oranı %50, kontrol grubunda ise %45'tir. İki çocuğa sahip olanların oranı %26,7, bir çocuğu olanlar ise %18,3'tür. Üç çocuğu olanların oranı her iki grupta da %5 iken, dört ve üzeri çocuk sahibi olan bireyler yalnızca deney grubunda bulunmakta ve bu oran %3'tür. Katılımcıların büyük çoğunluğu üniversite mezunudur (%71,7). Deney grubundakilerin %81,7'si, kontrol grubundakilerin ise %61,7'si üniversite mezunudur. Lisansüstü eğitim düzeyine sahip olanların oranı toplamda %23'tür. Kontrol grubundaki katılımcıların %35'i lisansüstü eğitim almışken, deney grubunda bu oran %16,7 ile daha düşük seviyededir. Lise mezunu olanlar ise yalnızca %2,5'lik bir kesimi oluşturmaktadır.

Katılımcıların yarıya yakını (%47,5) meslekte 1-10 yıl arası deneyime sahiptir. Deney grubunda bu oran %46,7, kontrol grubunda ise %48,3'tür. 11-20 yıl arası deneyimi olanlar toplamda %32,5, 21-30 yıl çalışanlar %16,7 ve 31 yıl ve üzeri deneyimi olanlar ise sadece kontrol grubunda bulunmakta ve %3,3'lük bir kesimi temsil etmektedir. Katılımcıların %60,8'i ilgili alanda 1-10 yıl çalışmıştır. Deney grubunda bu oran %65, kontrol grubunda %56,7'dir. 11-20 yıl arası alan deneyimi olanlar %27,5, 21-30 yıl deneyimi olanlar ise yalnızca deney grubunda yer almakta ve %1,7'lik bir orana sahiptir. 31 yıl ve üzeri deneyimi olan bireyler sadece kontrol grubunda bulunmakta ve %3,3'lük bir kesimi oluşturmaktadır. Katılımcıların birlikte yaşadıkları kişiye göre verdiği cevaplar değerlendirildiğinde; çoğunluğunun (%60,8) eşi ve/veya çocuklarıyla yaşadığı görülmüştür. Deney grubunda bu oran %56,7, kontrol grubunda ise %65'tir. Anne, baba ya da kardeşleriyle yaşayanlar genel toplamda %13,3, deney grubunda %16,7 ve kontrol grubunda %10 olarak belirlenmiştir. Yalnız yaşayanlar ise genel toplamda %24,2 oranına sahipken deney grubunda %26,7 ve kontrol grubunda %21,7 olarak saptanmıştır. Yakın arkadaş veya akrabasıyla yaşayanlar, sadece kontrol grubunda yer almakta ve %1,6 oranındadır. Katılımcıların %87,5'inin herhangi bir kronik rahatsızlığı bulunmamaktadır. Kronik rahatsızlığa sahip olanların oranı ise %12,5'tir. Katılımcıların kronik rahatsızlık olarak; şeker, tiroit, ülser, alerji, fibromiyalji, astım, tansiyon ve vertigo hastalıklarını söyledikleri görülmüştür. Deney grubunda bu oran %10, kontrol grubunda ise %13,3 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların neredeyse tamamı (%98,3)

herhangi bir psikiyatrik rahatsızlık belirtmemiştir. Sadece kontrol grubunda yer alan %3,3'lük bir kesimde psikiyatrik rahatsızlık mevcuttur. Bu rahatsızlık anksiyete bozukluğu olarak belirlenmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%65) 66.313 TL ve üzeri gelir grubundadır. 44.209-66.312 TL aralığında geliri olanların oranı %21,7, 22.104-44.208 TL arası geliri olanlar %10,8'dir. En düşük gelir grubunu oluşturan 22.104 TL altı gelire sahip bireyler toplamın %2,5'ini oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanmış demografik bilgi formu ile Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (YPDÖ) kullanılmıştır. Ayrıca katılımcılardan Katılımcı Bilgilendirme Formu ve Onam Formu alınmıştır. Çalışma İstanbul Anadolu Yakası'nda şiddet mağduru kadınlarla kamuda çalışan 60 uzmana ve yine İstanbul Anadolu Yakası'ndaki 3 kamu üniversitesinde çalışan benzer sosyo-demografik özelliklere sahip çalışanlara uygulanmıştır. Katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilmiş, anketi doldururken bir rahatsızlık hissetmeleri halinde bırakabilecekleri bildirilmiştir.

3.3.1 Katılımcıların Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan Demografik Bilgi Formunda çalışan kadınların yaşı, medeni durumu, çocuk sayısı, eğitim düzeyi, mesleği, meslekte çalışma süresi, alanında çalışma süresi, mesleğine ilişkin duyguları, mesleğini gerçekleştirirken kurumu tarafından algılanan desteklenme derecesi, kimlerle yaşadığı, kronik rahatsızlığının olup olmadığı, psikiyatrik /psikolojik rahatsızlığının olup olmadığı, düzenli ilaç kullanıp kullanmadığı sorularına yanıt aranmıştır.

3.3.2. Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği

Araştırmada katılımcıların psikolojik dayanıklılık düzeylerini belirlemek amacıyla, Friborg ve diğerleri (2005) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlama ile geçerlik-güvenirlilik çalışmaları Basım ve Çetin (2011) tarafından gerçekleştirilen Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (YPDÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin çeviri ve kültürel uyarlama süreci, ileri ve geri çeviri yöntemleri izlenerek yürütülmüş ve Türkçe formu 350 üniversite öğrencisi ile 262 çalışan bireyden oluşan örneklem üzerinde test edilmiştir.

YPDÖ, bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeylerini değerlendirmeye yönelik olarak altı temel boyutta yapılandırılmıştır: kişisel güç, yapısal stil, sosyal yeterlilik, aile uyumu, gelecek algısı ve sosyal kaynaklar. Friborg ve diğerlerinin 2005 yılında gerçekleştirdiği "Resilience in Relation to Personality and Intelligence" başlıklı çalışmada, 'kişisel güç' bileşeni iki ayrı alt boyut olarak ele alınmış ve bu doğrultuda 'kendilik algısı' ve 'gelecek algısı' ayrımı yapılmıştır. Bu düzenleme sonucunda ölçek altı boyutlu yapıya ulaşmış ve Basım ve Çetin (2011) tarafından bu

yapının psikolojik dayanıklılığı açıklamada kuramsal açıdan güçlü bir temel sunduğu ifade edilmiştir.

Toplam 33 maddeden oluşan ve beşli Likert tipi bir derecelendirme sistemi ile yanıtlanan ölçeğin Türkçe formunun güvenirliği, test-tekrar test yöntemi ile değerlendirilmiştir. Yapılan analizlerde alt boyutlara ilişkin iç tutarlılık katsayılarının 0,66 ile 0,81; test-tekrar test güvenirlik katsayılarının ise 0,68 ile 0,81 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu bulgular, ölçeğin Türkçe formunun psikometrik açıdan geçerli ve güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu araştırma kapsamında elde edilen iç tutarlılık katsayıları ise şu şekildedir: yapısal stil ($\alpha = 0,55$), gelecek algısı ($\alpha = 0,78$), aile uyumu ($\alpha = 0,78$), kendilik algısı ($\alpha = 0,82$), sosyal yeterlilik ($\alpha = 0,69$) ve sosyal kaynaklar ($\alpha = 0,76$). Ölçeğin genel puanına ilişkin iç tutarlılık katsayısı ise oldukça yüksek düzeyde bulunarak $\alpha = 0,93$ olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Bilgilendirilmiş Onam Formu, kişisel ve akademik bilgilerimizi tanıttığımız, yapacağımız çalışmanın başlığı, amacı hakkında katılımcıyı bilgilendirdiğimiz, toplanacak olan verilerin çalışmamızda ne amaçla kullanılacağı, verilerin gizliliği, soruları nasıl yanıtlayacakları hakkında bilgilendirme yaptığımız ve istedikleri takdirde araştırmacıya ulaşabilmeleri için araştırmacının mail adresinin verildiği katılımcıyı bilgilendirdiğimiz formdur. Bu formda ayrıca elde edilecek kişisel bilgilerin güvencesini verilmekte, elde edilecek verilerin ne amaçla kullanılacağı hakkında katılımcıyı bilgilendiren ve istediği zaman araştırmadan çekilebileceğini belirterek katılımcıdan gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katıldığının rızasını almak amaçlanmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

İstanbul Ticaret Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 10.04.2025 tarih E-65836846-044-349786 numaralı izin kararının alınmasından sonra, 10 Nisan 2025 ile 25 Mayıs 2025 tarihleri arasında anketler uygulanmıştır. Araştırma kesitsel bir desen olarak düzenlenmiştir, katılımcılara form bir kez verilmiş ve geri toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmaya ilişkin analiz tabloları ve grafikler, SPSS 22 istatistik paket programı kullanılarak oluşturulmuştur. Verilerin normal dağılıma uygunluğunu belirlemek amacıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir. Literatürde, çarpıklık ve basıklık katsayılarının $\pm 1,5$ aralığında olması, verilerin normal dağılım gösterdiğini kabul etmek için yeterli bir kriter olarak değerlendirilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Araştırma verilerine ilişkin yapılan analizde, bu değerlerin belirtilen aralık içerisinde yer aldığı tespit edilmiş ve bu doğrultuda verilerin %5 anlamlılık düzeyinde normal dağılıma uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İkili gruplara ilişkin karşılaştırmalarda parametrik testlerden Bağımsız Örneklem t-Testi; ikiden fazla gruba ait karşılaştırmalarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Ölçeklerin iç tutarlılık düzeylerini belirlemek amacıyla Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Ayrıca, demografik değişkenler ile psikolojik dayanıklılık düzeyi ve alt boyutları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmış; demografik değişkenlerin psikolojik dayanıklılık üzerindeki yordayıcı etkilerini değerlendirmek üzere doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2. Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Toplam ve Alt Ölçek Puanları

	n	$\bar{x}$	ss.	Min.	M ax	K- S sd	p	Çarp.	Bas
YPDÖ Toplam	120	3,74	0,74	1,36	5	12 0	0,005	-0,78	0,65
Yapısal Stil	120	3,74	0,90	1,3	5	12 0	0,016	-0,45	-
Gelecek Algısı	120	3,70	1,06	1	5	12 0	0,000	-0,77	0,20
Aile Uyumu	120	3,70	0,91	1,5	5	12 0	0,000	-0,42	-
Kendilik Algısı	120	3,78	0,94	1	5	12 0	0,006	-0,68	0,76
Sosyal Yeterlilik	120	3,70	0,82	1	5	12 0	0,029	-0,47	-
Sosyal Kaynaklar	120	3,85	0,81	1	5	12 0	0,001	-1,02	0,09
									0,25
									1,30

Tablo 2'de araştırmaya dâhil edilen katılımcıların Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin toplam puanına ve alt ölçeklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tablo 2'de Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği puanının $\bar{x}=3,74\pm0,74$ olduğu, alt ölçeklerden yapısal stil için $\bar{x}=3,74\pm0,90$, gelecek algısı için $\bar{x}=3,70\pm1,06$, aile uyumu için $\bar{x}=3,70\pm0,91$, kendilik algısı için $\bar{x}=3,78\pm0,94$, sosyal yeterlilik için $\bar{x}=3,70\pm0,82$ ve sosyal kaynaklar için $\bar{x}=3,85\pm0,81$ puan aldıkları görülmüştür. Kolmogorov-Smirnov testine göre ölçeklerde $p<0,05$ bulunmasına rağmen, çarpıklık ve basıklık değerlerinin $\pm1,5$ aralığında olması nedeniyle normal dağılım varsayımı sağlanmış kabul edilmiştir.

4. Bulgular

Tablo 3'te katılımcıların şiddet mağduru ile çalışıp çalışmama durumuna göre YPDÖ toplam ve alt boyutları soru ortalamaları farklılıkları ikili gruplarda bağımsız örneklem T-Testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, YPDÖ toplam puanları açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık tespit edilmiştir ($t = -3,901$, $p < 0,001$). Şiddet mağduru bireylerle çalışan grubun toplam YPDÖ puanı ($\bar{x} = 3,51 \pm 0,85$), kontrol grubuna ($\bar{x} = 4,00 \pm 0,52$) kıyasla anlamlı derecede daha düşüktür. Alt boyutlar düzeyinde incelendiğinde; şiddet mağduru ile çalışan grubun ortalaması ($\bar{x} = 3,40 \pm 1,24$) gelecek algısı açısından kontrol grubundan ($\bar{x} = 4,00 \pm 0,74$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşüktür ($t = -3,261$, $p < 0,001$). Aile uyumu alt ölçeğinde deney grubu ($\bar{x} = 3,45 \pm 0,99$), kontrol grubuna göre ($\bar{x} = 3,95 \pm 0,75$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük puan almıştır ($t = -3,120$, $p = 0,002$). Kendilik algısı alt

boyutunda; deney grubundaki ortalama ($\bar{x} = 3,53 \pm 1,11$), kontrol grubundan ($\bar{x} = 4,03 \pm 0,66$) daha düşük olup bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t = -3,001$, $p < 0,001$). Sosyal yeterlilik açısından değerlendirme yapıldığında; gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüş ($t = -1,793$, $p = 0,035$) ve deney grubunun puanı ($\bar{x} = 3,57 \pm 0,94$) kontrol grubundan ($\bar{x} = 3,83 \pm 0,66$) daha düşük bulunmuştur. Sosyal kaynaklar alt boyutunda ise deney grubunun ortalama puanı ($\bar{x} = 3,60 \pm 0,94$), kontrol grubunun ($\bar{x} = 4,10 \pm 0,56$) gerisindedir ve bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($t = -3,595$, $p < 0,001$). Buna karşılık, yapısal stil alt boyutunda elde edilen sonuçlar gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır ($t = -4,793$, $p = 0,079$). Bu bulgu, şiddet mağduru bireylerle çalışmanın bu alt boyuta ilişkin puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilemediğini göstermektedir. Sonuç olarak, şiddet mağduru bireylerle çalışan katılımcılar, psikolojik dayanıklılık düzeyinin birçok bileşeninde kontrol grubuna kıyasla daha düşük puanlar almıştır. Bu bulgular, travmaya maruz kalan bireylerle çalışmanın çalışanların psikolojik dayanıklılığı üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini göstermektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Şiddet Mağduru ile Çalışanlar ve Kontrol Grubunun YPDÖ ve Alt Boyutları Ortalama Puanları Karşılaştırma Sonuçları

Boyutlar	Şiddet Mağduru ile Çalışanlar		Kontrol Grubu		t	p
	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss		
YPDÖ Toplam	3,51	0,85	4,00	0,52	-3,901	0,000
Yapısal Stil	3,38	0,93	4,10	0,70	-4,793	0,079
Gelecek Algısı	3,40	1,24	4,00	0,74	-3,261	0,000
Aile Uyumu	3,45	0,99	3,95	0,75	-3,120	0,002
Kendilik Algısı	3,53	1,11	4,03	0,66	-3,001	0,000
Sosyal Yeterlilik	3,57	0,94	3,83	0,66	-1,793	0,035
Sosyal Kaynaklar	3,60	0,94	4,10	0,56	-3,595	0,000

Tablo 4. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Yaş Grupları	n	$\bar{x}$	ss	F	p
YPDÖ Toplam	20-30	32	3,85	0,70	1,185	0,319
	31-41	45	3,67	0,80		
	42-52	37	3,83	0,73		
	53 ve üstü	6	3,34	0,44		
Yapısal Stil	20-30	32	3,81	0,864	0,928	0,43
	31-41	45	3,64	1,04		
	42-52	37	3,85	0,76		
	53 ve üstü	6	3,29	0,58		
Gelecek Algısı	20-30	32	3,81	1,01	1,356	0,260
	31-41	45	3,53	1,17		
	42-52	37	3,89	1,00		
	53 ve üstü	6	3,21	0,43		
Aile Uyumu	20-30	32	3,81	0,93	2,321	0,079
	31-41	45	3,70	0,87		
	42-52	37	3,75	0,90		
	53 ve üstü	6	2,78	0,89		
Kendilik Algısı	20-30	32	3,83	0,96	0,793	0,50
	31-41	45	3,69	1,00		
	42-52	37	3,92	0,88		
	53 ve üstü	6	3,39	0,74		
Sosyal Yeterlilik	20-30	32	3,82	0,85	0,44	0,725
	31-41	45	3,60	0,79		
	42-52	37	3,71	0,87		
	53 ve üstü	6	3,72	0,82		
Sosyal Kaynaklar	20-30	32	4,00	0,75	0,861	0,464
	31-41	45	3,76	0,85		
	42-52	37	3,88	0,85		
	53 ve üstü	6	3,55	0,57		

Yaş gruplarına göre YPDÖ toplam puanı ile alt boyut puanlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek

amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, yaş grupları arasında YPDÖ genel puanı ve alt boyutlarına ilişkin puanlar bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir (bkz. Tablo 4; $p > .05$). Bu sonuç, psikolojik dayanıklılık düzeylerinin yaş gruplarına göre anlamlı biçimde değişmediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 5. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Medeni Duruma Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Medeni Durum	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
YPDÖ Toplam	Evli	72	3,84	0,73	1,237	0,294	
	Bekâr	42	3,64	0,78			
Yapısal Stil	Boşanmış	6	3,50	0,48	1,056	0,351	
	Evli	72	3,83	0,921			
Gelecek Algısı	Bekâr	42	3,58	0,89	0,268	0,765	
	Boşanmış	6	3,74	0,90			
Aile Uyum	Evli	72	3,75	1,08	4,020	0,02	1,3
	Bekâr	42	3,64	1,07			
Kendilik Algısı	Boşanmış	6	3,50	0,82	1,018	0,364	
	1.Evli	72	3,84	0,84			
Sosyal Yeterlilik	2.Bekâr	42	3,60	0,94	0,321	0,726	
	3.Boşanmış	6	2,83	1,04			
Sosyal Kaynaklar	Evli	72	3,85	0,88	2,155	0,120	
	Bekâr	42	3,63	1,05			
	Boşanmış	6	4,08	0,81			
	Evli	72	3,75	0,85			
	Bekâr	42	3,62	0,79			
	Boşanmış	6	3,69	0,87			
	Evli	72	3,95	0,78			
	Bekâr	42	3,77	0,82			
	Boşanmış	6	3,31	1,00			

Medeni durum değişkenine göre YPDÖ toplam puanı ve alt boyut puanları arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre; toplam puan ile gelecek algısı, yapısal stil, kendilik algısı, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Bkz. Tablo 5; $p > 0,05$). Buna karşın, aile uyumu alt boyutu açısından medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tukey HSD testi sonucunda, evli bireylerin aile uyumu puan ortalamasının ($\bar{x} = 3,84 \pm 0,84$), boşanmış bireylere kıyasla ($\bar{x} = 2,83 \pm 1,04$) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($F = 4,020$; $p = 0,02$; $p \leq 0,05$). Bu bulgu, evli bireylerin aile içi ilişkilerde daha yüksek düzeyde uyum sergilediklerini ve dolayısıyla psikolojik dayanıklılığın aile uyumu boyutunda daha güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 6. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Çocuk Sahibi Olup Olmama Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Çocuğu Var (n=63)		Çocuğu Yok (n=57)		t	p
	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss		
YPDÖ Toplam	3,81	0,69	3,69	0,79	0,847	0,398
Yapısal Stil	3,79	0,91	3,67	0,88	0,747	0,457
Gelecek Algısı	3,71	1,08	3,69	1,05	0,069	0,945
Aile Uyum	3,80	0,84	3,59	0,98	1,29	0,200
Kendilik Algısı	3,86	0,88	3,70	1,00	0,934	0,352
Sosyal Yeterlilik	3,72	0,85	3,68	0,80	0,310	0,757
Sosyal Kaynaklar	3,90	0,76	3,80	0,86	0,694	0,489

Katılımcıların çocuk sahibi olma durumlarına göre YPDÖ toplam puanı ve alt boyut puanlarının anlamlı bir farklılık

gösterip göstermediğini incelemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır (bkz. Tablo 6). Analiz bulguları, çocuk sahibi olan ve olmayan katılımcılar arasında YPDÖ toplam puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını göstermiştir ($t = 0,847$; $p > .05$). Aynı şekilde, çocuk sahibi olma durumuna göre YPDÖ alt boyut puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir ($p > .05$).

Tablo 7. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
YPDÖ Toplam	Lise	3	4,20	0,84	1,128	0,327	
	Üniversite	86	122	25			
Yapısal Stil	Lisansüstü	31	3,77	0,68	1,107	0,334	
	Lise	3	4,33	0,76			
Gelecek Algısı	Üniversite	86	3,67	0,94	2,532	0,084	
	Lisansüstü	31	3,85	0,75			
Aile Uyum	Lise	3	4,58	0,38	0,097	0,91	
	Üniversite	86	3,58	1,10			
Kendilik Algısı	Lisansüstü	31	3,95	0,91	0,855	0,428	
	Lise	3	3,83	1,17			
Sosyal Yeterlilik	Üniversite	86	0,92	0,92	0,924	0,400	
	Lisansüstü	31	0,87	0,87			
Sosyal Kaynaklar	Lise	3	4,06	0,75	0,659	0,519	
	Üniversite	86	3,71	1,00			
	Lisansüstü	31	3,95	0,75			
	Lise	3	3,75	1,25			
	Üniversite	86	3,62	0,84			
	Lisansüstü	31	3,69	0,73			
	Lise	3	3,95	0,71			
	Üniversite	86	3,77	0,82			
	Lisansüstü	31	3,31	0,80			

Katılımcıların eğitim düzeylerine göre YPDÖ toplam puanı ve alt boyut puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, YPDÖ genel puanı ile alt boyutlara ilişkin puan ortalamalarının, katılımcıların eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir (bkz. Tablo 7; $p > .05$). Bu bulgu doğrultusunda, eğitim düzeyi değişkeninin psikolojik dayanıklılık düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı ifade edilebilir.

Tablo 8. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Meslekteki Çalışma Yılına Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Meslekte Çalışma Yılı	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
YPDÖ Toplam	1-10 yıl	57	3,64	0,82	2,571	0,058	
	11-20 yıl	39	3,84	0,71			
	21-30 yıl	20	4,01	0,47			
	31 yıl ve üstü	4	102	2,45			
Yapısal Stil	1-10 yıl	57	3,65	0,92	1,000	0,395	
	11-20 yıl	39	3,82	1,00			
	21-30 yıl	20	3,92	0,63			
	31 yıl ve üstü	4	3,25	0,41			
Gelecek Algısı	1-10 yıl	57	3,68	1,13	2,14	0,099	
	11-20 yıl	39	3,66	1,12			
	21-30 yıl	20	4,16	0,66			
	31 yıl ve üstü	4	2,93	0,31			
Aile Uyum	1-10 yıl	57	3,56	0,95	3,392	0,02	2,4
	11-20 yıl	39	3,90	0,86			
	21-30 yıl	20	3,91	0,73			
	31 yıl ve üstü	4	2,67	0,83			
Kendilik Algısı	1-10 yıl	57	3,68	1,04	1,236	0,300	
	11-20 yıl	39	3,91	0,96			
	21-30 yıl	20	3,97	0,58			
	31 yıl ve üstü	4	3,25	0,39			
Sosyal Yeterlilik	1-10 yıl	57	3,61	0,89	1,727	0,303	
	11-20 yıl	39	3,76	0,80			
	21-30 yıl	20	3,93	0,67			
	31 yıl ve üstü	4	3,25	0,55			
Sosyal Kaynaklar	1-10 yıl	57	3,75	0,89	2,401	0,071	

11-20 yıl	39	3,92	0,79
21-30 yıl	20	4,16	0,54
31 yıl ve üstü	4	3,18	0,14

YPDÖ ve alt boyutları puanlarının meslekte çalışma yıllarına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek için Anova Testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, meslekte çalışma yılı değişkeni, YPDÖ'nün toplam puanı ve ilgili alt boyutlarının puan ortalamaları üzerinde anlamlı bir fark yaratmamaktadır (Tablo 8, $p > 0,05$). Buna karşılık alt ölçeklerden aile uyumunun meslekte çalışma süresine göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Farkın hangi gruplarda olduğunu belirlemek için Tukey Testi yapılmıştır. Analiz sonucunda aile uyumu alt boyutuna ilişkin anlamlı farkın 1-10 yıl arası çalışmakta olanlar ile meslekte 31 yıl ve fazla zamandır çalışan katılımcılar arasında olduğu belirlenmiştir. Meslekte 11-20 yıl arasında çalışan bireylerin aile uyumu puan ortalaması ($\bar{x}=3,90\pm0,86$) 31 yıl ve fazla zamandır çalışan katılımcılara göre ($\bar{x}=2,67\pm0,83$) daha yüksek bulunmuştur ($F=3,392$, $p=0,02$; $p \leq 0,05$). Bu durum, meslekte 11-20 yıl süresince çalışan bireylerin aile içi ilişkilerde daha yüksek uyum yaşadıklarını ve bu bağlamda psikolojik dayanıklılıklarının aile uyumu boyutunda 31 yıl ve fazla zamandır çalışan katılımcılara nazaran daha güçlü olduğunu göstermektedir.

Tablo 9. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Alandaki Çalışma Yılına Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Alandaki Çalışma Yılı	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
YPDÖ Toplam	1-10 yıl	73	3,65	0,81	2,920	0,037	3,4
	11-20 yıl	33	3,94	0,60			
	21-30 yıl	10	4,08	0,54			
	31 yıl ve üstü	4	102	2,45			
Yapısal Stil	1-10 yıl	73	3,65	0,95	1,541	0,208	
	11-20 yıl	33	3,86	0,85			
	21-30 yıl	10	4,15	0,62			
	31 yıl ve üstü	4	3,25	0,41			
Gelecek Algısı	1-10 yıl	73	3,61	1,13	1,994	0,119	
	11-20 yıl	33	3,81	1,04			
	21-30 yıl	10	4,28	0,47			
	31 yıl ve üstü	4	2,94	0,31			
Aile Uyum	1-10 yıl	73	3,61	0,95	3,368	0,021	2,4
	11-20 yıl	33	3,99	0,78			
	21-30 yıl	10	3,87	0,71			
	31 yıl ve üstü	4	2,67	0,83			
Kendilik Algısı	1-10 yıl	73	3,70	1,03	1,228	0,303	
	11-20 yıl	33	3,95	0,84			
	21-30 yıl	10	4,05	0,54			
	31 yıl ve üstü	4	3,25	0,40			
Sosyal Yeterlilik	1-10 yıl	73	3,59	0,86	2,069	0,108	
	11-20 yıl	33	3,90	0,74			
	21-30 yıl	10	4,02	0,70			
	31 yıl ve üstü	4	3,25	0,55			
Sosyal Kaynaklar	1-10 yıl	73	3,76	0,91	2,463	0,066	
	11-20 yıl	33	4,04	0,58			
	21-30 yıl	10	4,19	0,63			
	31 yıl ve üstü	4	3,18	0,14			

Katılımcıların alanda çalışma sürelerine bağlı olarak YPDÖ ve alt boyut puanlarının farklılık gösterip göstermediğini görmek için ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; YPDÖ toplam puanı ile ilgili alt ölçeklerin puan ortalamalarının, bireylerin alanda çalışma süresine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğini ortaya koymuştur (Tablo 9, $p > 0,05$). Buna karşılık, aile uyumu alt boyutu puanlarının alanda geçirilen süreye göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Ortaya çıkan farklılığın hangi gruplar arasında anlamlı olduğunu belirlemek amacıyla Tukey Testi yapılmıştır. Analiz sonucunda aile uyumu alt boyutuna ilişkin anlamlı farkın 1-10 yıl arası çalışmakta olanlar ile alanda 31 yıl ve fazla zamandır çalışan

katılımcılar arasında olduğu belirlenmiştir. Alanda 11-20 yıl arasında çalışan bireylerin aile uyumu puan ortalaması ($\bar{x}=3,99\pm0,78$) 31 yıl ve fazla zamandır çalışan katılımcılara göre ($\bar{x}=2,67\pm0,83$) daha yüksek bulunmuştur ($F=3,368$, $p=0,021$; $p \leq 0,05$). Bu durum, alanda 11-20 yıl süresince çalışan bireylerin aile içi ilişkilerde daha yüksek uyum yaşadıklarını ve bu bağlamda psikolojik dayanıklılıklarının aile uyumu boyutunda 31 yıl ve fazla zamandır çalışan katılımcılara nazaran daha güçlü olduğunu göstermektedir.

Tablo 10. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Birlikte Yaşanan Kişiye Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Birlikte Yaşanan Kişi	n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
YPDÖ Toplam	Eş/çocuklar	73	3,85	0,73	1,085	0,358	
	Anne/baba/kardeş	16	3,67	0,70			
	Yalnız	29	3,57	0,79			
	Yakını/arkadaşı	2	3,56	0,36			
Yapısal Stil	Eş/çocuklar	73	3,82	0,91	0,737	0,532	
	Anne/baba/kardeş	16	3,75	0,91			
	Yalnız	29	3,53	0,89			
	Yakını/arkadaşı	2	3,5	0,00			
Gelecek Algısı	Eş/çocuklar	73	3,77	1,09	0,481	0,696	
	Anne/baba/kardeş	16	3,53	1,11			
	Yalnız	29	3,58	1,02			
	Yakını/arkadaşı	2	4,13	0,18			
Aile Uyum	Eş/çocuklar	73	3,87	0,85	2,809	0,043	1,3
	Anne/baba/kardeş	16	3,70	0,84			
	Yalnız	29	3,31	1,01			
	Yakını/arkadaşı	2	3,33	0,94			
Kendilik Algısı	Eş/çocuklar	73	3,87	0,89	0,586	0,625	
	Anne/baba/kardeş	16	3,66	1,03			
	Yalnız	29	3,66	1,05			
	Yakını/arkadaşı	2	3,42	0,12			
Sosyal Yeterlilik	Eş/çocuklar	73	3,76	0,84	0,384	0,765	
	Anne/baba/kardeş	16	3,64	0,68			
	Yalnız	29	3,62	0,87			
	Yakını/arkadaşı	2	3,33	0,71			
Sosyal Kaynaklar	Eş/çocuklar	73	3,95	0,78	0,796	0,499	
	Anne/baba/kardeş	16	3,71	0,71			
	Yalnız	29	3,71	0,94			
	Yakını/arkadaşı	2	3,79	0,30			

YPDÖ ve alt boyutlarına ait puanların, katılımcıların beraber yaşadıkları bireylere göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için ANOVA uygulanmıştır. Analiz bulguları, YPDÖ toplam puanı ve ilgili alt boyutlara ait puan ortalamalarının, bireylerin birlikte yaşadığı kişilere göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğini ortaya koymuştur (Tablo 10, $p > 0,05$). Buna karşılık, aile uyumu alt boyutuna ait puanların, birlikte yaşanan kişiye göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır. Farkın hangi gruplarda olduğunu belirlemek için Tukey Testi yapılmıştır. Analiz sonucunda aile uyumu alt boyutuna ilişkin anlamlı farkın eş/çocuklar ile birlikte yaşayanlar ile yalnız yaşayan katılımcılar arasında olduğu belirlenmiştir. Eş/çocuklar ile birlikte yaşayan bireylerin aile uyumu puan ortalaması ($\bar{x}=3,87\pm0,85$) yalnız yaşayan katılımcılara göre ($\bar{x}=3,31\pm1,01$) daha yüksek bulunmuştur ($F=2,809$, $p=0,043$; $p \leq 0,05$). Bu durum, eş/çocuklarla birlikte yaşayan katılımcıların aile içi ilişkilerde daha yüksek uyum yaşadıklarını ve bu bağlamda psikolojik dayanıklılıklarının aile uyumu boyutunda yalnız yaşayan katılımcılara nazaran daha güçlü olduğunu göstermektedir.

Tablo 11. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Kronik Rahatsızlık Sahibi Olup Olmama Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Kronik Rahatsızlığı Var (n=15)		Kronik Rahatsızlığı Yok (n=105)		t	p
	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss		
YPDÖ Toplam	3,92	0,61	3,72	0,76	0,944	0,347
Yapısal Stil	4,02	0,78	3,70	0,91	1,303	0,195
Gelecek Algısı	3,88	0,81	3,67	1,09	0,713	0,477
Aile Uyumu	3,90	0,86	3,67	0,91	0,910	0,365
Kendilik Algısı	3,84	0,75	3,78	0,97	0,267	0,790
Sosyal Yeterlilik	3,88	0,69	3,68	0,84	0,895	0,373
Sosyal Kaynaklar	4,01	0,63	3,83	0,83	0,795	0,428

Katılımcıların kronik bir rahatsızlığa sahip olup olmamalarına göre YPDÖ toplam puanı ve alt boyut puan ortalamalarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır (bkz. Tablo 11). Yapılan analiz sonucunda, YPDÖ toplam puanı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t = 0,944$; $p > .05$). Bu sonuç, katılımcıların kronik hastalık geçmişine sahip olup olmamalarının psikolojik dayanıklılık düzeyleri ve ilgili alt boyutlar üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 12. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Psikiyatrik / Psikolojik Rahatsızlık Sahibi Olup Olmama Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Psikiyatrik /Psikolojik Rahatsızlığı Var (n=2)		Psikiyatrik /Psikolojik Rahatsızlığı Yok (n=118)		t	p
	$\bar{x}$	Ss	$\bar{x}$	ss		
YPDÖ Toplam	3,38	0,24	3,76	0,75	-0,717	0,475
Yapısal Stil	4,25	0,71	3,72	0,90	0,817	0,417
Gelecek Algısı	3,75	0,35	3,70	1,07	0,067	0,947
Aile Uyumu	3,08	0,83	3,71	0,91	-0,967	0,336
Kendilik Algısı	2,92	0,12	3,80	0,94	-1,315	0,191
Sosyal Yeterlilik	3,42	0,83	3,71	0,82	-0,490	0,625
Sosyal Kaynaklar	3,23	0,40	3,86	0,81	-0,999	0,320

Katılımcıların psikiyatrik/psikolojik rahatsızlık geçmişine göre YPDÖ toplam puanı ve alt boyutlarına ilişkin soru ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ikili gruplar arasında bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır (Tablo 12). Analiz sonucunda, YPDÖ toplam puanı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($t = -0,717$; $p > 0,05$). Bu bulgu, katılımcıların psikiyatrik/psikolojik rahatsızlık öyküsüne sahip olup olmamalarının, psikolojik dayanıklılık düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığını göstermektedir.

Tablo 13. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Düzenli İlaç Kullanıp Kullanmamaya Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Düzenli İlaç Kullananlar (n=14)		Düzenli İlaç Kullanmayanlar (n=106)		t	p
	$\bar{x}$	Ss	$\bar{x}$	ss		
YPDÖ Toplam	3,94	0,62	3,72	0,75	-0,717	0,475
Yapısal Stil	4,04	0,81	3,70	0,90	0,817	0,415
Gelecek Algısı	3,91	0,84	3,67	1,09	0,067	0,947
Aile Uyumu	3,91	0,89	3,67	0,91	-0,967	0,336
Kendilik Algısı	3,92	0,73	3,77	0,97	-1,315	0,191
Sosyal Yeterlilik	3,87	0,71	3,68	0,84	-0,490	0,625
Sosyal Kaynaklar	4,04	0,64	3,83	0,83	-0,999	0,320

Katılımcıların düzenli ilaç kullanma durumlarına göre YPDÖ toplam puanı ve alt boyutlarına ilişkin soru ortalamalarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır (Tablo 13). Yapılan analiz sonucunda, YPDÖ toplam puanı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t = -0,717$; $p > 0,05$). Bu sonuç, katılımcıların düzenli olarak ilaç kullanıp kullanmamalarının psikolojik dayanıklılık düzeyleri ve alt boyutları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını göstermektedir.

Tablo 14. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Aylık Hanelik Gelire Göre Karşılaştırılması

Boyutlar	Aylık Hane Geliri	n	$\bar{x}$	ss	F	p
YPDÖ Toplam	22.104 TL'den az	3	3,54	0,65	1,851	0,142
	22.104-44.208 TL	13	3,51	0,78		
	44.209-66.312 TL	26	4,03	0,56		
	66.313 ve üzeri TL	78	3,71	0,77		
Yapısal Stil	22.104 TL'den az	3	3,75	1,15	1,634	0,185
	22.104-44.208 TL	13	3,48	0,98		
	44.209-66.312 TL	26	4,06	0,78		
	66.313 ve üzeri TL	78	3,67	0,90		
Gelecek Algısı	22.104 TL'den az	3	3,77	0,66	2,155	0,097
	22.104-44.208 TL	13	3,53	0,81		
	44.209-66.312 TL	26	3,58	0,98		
	66.313 ve üzeri TL	78	4,13	1,11		
Aile Uyumu	22.104 TL'den az	3	3,22	0,96	1,332	0,267
	22.104-44.208 TL	13	3,32	1,16		
	44.209-66.312 TL	26	3,86	0,88		
	66.313 ve üzeri TL	78	3,73	0,87		
Kendilik Algısı	22.104 TL'den az	3	3,72	1,13	1,681	0,175
	22.104-44.208 TL	13	3,68	1,14		
	44.209-66.312 TL	26	4,14	0,72		
	66.313 ve üzeri TL	78	3,68	0,95		
Sosyal Yeterlilik	22.104 TL'den az	3	3,28	0,42	2,185	0,093
	22.104-44.208 TL	13	3,51	0,80		
	44.209-66.312 TL	26	4,04	0,70		
	66.313 ve üzeri TL	78	3,64	0,85		
Sosyal Kaynaklar	22.104 TL'den az	3	3,76	0,59	0,556	0,645
	22.104-44.208 TL	13	3,76	0,84		
	44.209-66.312 TL	26	4,03	0,80		
	66.313 ve üzeri TL	78	3,81	0,82		

Katılımcıların aylık hane gelir düzeylerine göre YPDÖ toplam puanı ve alt boyut puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Analiz bulguları doğrultusunda, YPDÖ toplam puanı ile yapısal stil, gelecek algısı, aile uyumu, kendilik algısı, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının, aylık

hane gelirine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır (bkz. Tablo 14; $p > .05$).

Tablo 15. YPDÖ ve Alt Boyutlarının Sosyo-demografik Değişkenler ile Korelasyonu

Ölçek ve Boyut	Yaş	Çocuk Sayısı	Eğitim Düzeyi	Aylık Hane Geliri	Meslek İş Süresi	Alanda İş Süresi	Meslek Karşı Duygu	Kurum Destek
YPDÖ Toplam	r -0,04	0,15	0,05	0,08	0,08	0,03	0,04	-0,01
	p 0,65	0,09	0,60	0,38	0,38	0,79	0,67	0,92
Yapısal Stil	r -0,04	0,14	0,03	0,05	0,05	0,05	0,03	-0,09
	p 0,67	0,11	0,72	0,56	0,56	0,62	0,8	0,35
Gelecek Algısı	r -0,03	0,004	0,09	0,05	0,05	0,03	-0,11	0,01
	p 0,71	0,96	0,36	0,58	0,58	0,75	0,23	0,29
Aile Uyum	r -0,08	0,13	0,02	0,04	0,04	-0,04	0,02	-0,05
	p 0,34	0,18	0,82	0,68	0,68	0,71	0,84	0,61
Kendilik Algısı	r -0,00	0,18*	0,08	0,07	0,07	0,03	0,10	0,01
	p 0,99	0,049	0,38	0,43	0,43	0,76	0,30	0,90
Sosyal Yeterlilik	r 0,000	0,106	0,001	0,09	0,09	0,06	0,03	0,11
	p 1	0,25	0,988	0,29	0,29	0,49	0,76	0,22
Sosyal Kaynaklar	r -0,04	0,11	0,02	0,08	0,08	0,01	0,10	-0,12
	p 0,64	0,25	0,82	0,36	0,36	0,95	0,29	0,18

* $p \leq 0,05$, ** $p \leq 0,01$

Demografik değişkenler ile psikolojik dayanıklılık düzeyi ve alt boyutları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları (Tablo 15) aşağıda özetlenmiştir:

a) Katılımcıların yaşı, eğitim düzeyi, aylık hane geliri, meslekteki toplam çalışma süresi, ilgili alanda geçirdikleri süre, mesleklerine yönelik hissettikleri duygular ve algıladıkları kurumsal destek düzeyi ile YPDÖ toplam puanı ve alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$).

b) Katılımcıların sahip oldukları çocuk sayısı ile YPDÖ toplam puanı ile yapısal stil, gelecek algısı, aile uyumu, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutları arasında anlamlı bir korelasyon bulunmamıştır ($p > 0,05$).

c) Bununla birlikte, çocuk sayısı ile YPDÖ'nün kendilik algısı alt boyutu arasında düşük düzeyde, pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = 0,18$; $p \leq 0,05$). Bu bulgu, çocuk sayısındaki artışın, bireylerin kendilik algısı düzeylerinde artışa neden olabileceğini göstermektedir.

Tablo 16. Demografik Özelliklerin YPDÖ Toplam Puanını Yordaması

Değişkenler	Standart olmayan katsayılar		Standart katsayılar	t	p	Düzeltilmiş R ²
	B	Hata				
Sabit	150,69	12,03	-	12,52	0,000**	0,06
Yaş	-1,16	0,43	-0,46	-2,71	0,008**	
Çocuk Sayısı	4,56	2,22	0,20	2,06	0,042*	
Alanda Çalışma Süresi	1,05	0,44	0,39	2,38	0,019*	

** $p \leq 0,01$, * $p \leq 0,05$

Tablo 16'da bağımlı değişkenin YPDÖ olduğu ve bağımsız değişkenlerin demografik özellikler olarak ele alındığı backward regresyon analizi uygulanmıştır. Regresyon analizi sonucunda çocuk sayısı ($B = 4,56$, $\beta = 0,20$, $p \leq 0,05$) ve alanda çalışma süresinin ($B = 1,05$, $\beta = 0,39$, $p \leq 0,05$) psikolojik dayanıklılığı istatistiksel olarak anlamlı biçimde

pozitif yönde yordadığı, yaşın ($B = -1,16$, $\beta = -0,46$, $p \leq 0,01$) psikolojik dayanıklılığı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve negatif yönde yordadığı belirlenmiştir. Demografik değişkenlerden; eğitim düzeyi, meslekte çalışma süresi, kronik rahatsızlığın olması, psikiyatrik/psikolojik rahatsızlığın olması ve düzenli ilaç kullanımının psikolojik dayanıklılığa etki etmediği belirlenmiştir. Bağımsız değişkenlerden yaş, çocuk sayısı ve alanda çalışma süresinin modeli açıklama yüzdesi olan açıklayıcılık katsayısı %6'dır (Düzeltilmiş $R^2 = 0,06$). Yaş, çocuk sayısı ve alanda çalışma süresinin psikolojik dayanıklılıktaki değişimi %6 oranında yordadığı belirlenmiştir. Elde edilen regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmış olup, bu durumu yansıtan regresyon denklemi aşağıda sunulmuştur.

Psikolojik Dayanıklılık = $150,69 - 1,16(\text{Yaş}) + 4,56(\text{Çocuk Sayısı}) + 1,05(\text{Alanda Çalışma Süresi})$

Bu denkleme göre çocuk sayısı ve alanda çalışma süresindeki artış psikolojik dayanıklılıkta artışa yol açmaktayken, yaştaki artış psikolojik dayanıklılığı azaltmaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, şiddet mağduru kadınlarla çalışan profesyonellerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri incelenmiş; söz konusu düzeylerin çeşitli sosyo-demografik değişkenler bağlamında farklılık gösterip göstermediği değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, bu grupta çalışan bireylerin, kontrol grubuna kıyasla YPDÖ toplam puanı ile gelecek algısı, aile uyumu, kendilik algısı, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük puanlara sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bu sonuç, dolaylı travmatik maruziyetin bireylerin psikolojik sağlamlık düzeyleri üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceğini göstermektedir.

Demografik değişkenler açısından değerlendirildiğinde; psikolojik dayanıklılık düzeylerinde yaş, çocuk sayısı ve alanda çalışma süresinin anlamlı yordayıcı değişkenler olduğu belirlenmiştir. Özellikle yaş arttıkça psikolojik dayanıklılığın azaldığı, buna karşın çocuk sayısı ve alanda çalışma süresi arttıkça psikolojik dayanıklılığın arttığı saptanmıştır. Bu bulgular, yaşın potansiyel bir kırılma etmeni olduğunu, buna karşılık ebeveynlik deneyiminin ve mesleki pratik süresinin bireylerin ruhsal dayanıklılık kapasitesine olumlu katkı sağladığını göstermektedir.

Aile uyumu alt boyutunda ise evli bireylerin, meslekte 11-20 yıl çalışanların ve eş/çocukları ile birlikte yaşayan bireylerin daha yüksek puanlara sahip olduğu; buna karşılık boşanmış bireylerin, yalnız yaşayanların ve meslekte ya da alanda 31 yıl ve üzeri çalışan bireylerin daha düşük aile uyumu puanlarına sahip oldukları belirlenmiştir. Bu durum, sosyal destek sistemlerinin psikolojik dayanıklılığın özellikle aile uyumu bileşenine katkı sunduğunu göstermektedir.

Öte yandan, bireylerin eğitim durumu, gelir düzeyi, düzenli ilaç kullanımı, kronik hastalık geçmişi ile psikiyatrik ya da psikolojik sorunlara ilişkin değişkenler açısından psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir

fark gözlenmemiştir. Bu sonuçlar, psikolojik dayanıklılığın yalnızca bireysel değil, aynı zamanda bağlamsal ve sosyal etkileşimlerle şekillenen bir yapı olduğunu desteklemektedir.

Araştırma bulguları doğrultusunda şekillendirilen öneriler aşağıda sunulmaktadır:

1. Şiddet mağdurlarıyla çalışan profesyonellerin psikolojik sağlamlıklarını koruyabilmeleri için düzenli psikolojik danışmanlık ve destek grupları gibi yapıların yaygınlaştırılması önem arz etmektedir.
2. Özellikle yaş ilerledikçe psikolojik dayanıklılık düzeyinin azaldığı bulgusu doğrultusunda, yaşa duyarlı mesleki destek modelleri ve dinlenme-dönüşüm temelli programlar geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.
3. Aile uyumu boyutunda yüksek puanlara sahip olan grupların, daha güçlü psikolojik dayanıklılık gösterdikleri dikkate alınarak, çalışanların aile içi ilişkilerinin desteklenmesi amacıyla aile danışmanlığı hizmetleri sağlanabilir.
4. Alanda 1-10 yıl arasında çalışan bireylerin genel olarak daha düşük puanlara sahip olmaları, mesleki tükenmişliği önleyici eğitim, danışmanlık ve farkındalık programlarının özellikle erken kariyer döneminde sunulmasını gerekli kılmaktadır.

Kaynakça

- American Psychiatric Association. (2025). *The Road to Resilience*.
<https://www.apa.org/helpcenter/roadresilience.aspx>, (Erişim: 12.05.2025)
- Basım, H. N., & Çetin, F. (2011). Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(2), 104–114.
- Başak, B. E. (2012). *Düşük Gelirli Ailelerden Gelen Üniversite Öğrencilerinin Öz Duyarlılık, Sosyal Bağlılık ve İyimserlik ile Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri Arasındaki İlişkiler*. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Carr, A. (2013). *Positive Psychology: The Science of Happiness and Human Strengths*. New York: Routledge.
- Cavga, Z. (2019). *Lise Öğrencilerinde Aile Yaşam Doyumu ile Psikolojik Dayanıklılık ve Sosyal Medya Kullanım Bozukluğu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Çevik, H. (2022). *Kadına Yönelik Şiddet Alanında Çalışan Psikologların Deneyimlerinin Tematik Analiz Yöntemiyle İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi.
- Fletcher, D., & Sarkar, M. (2013). Psychological Resilience: A Review and Critique of Definitions, Concepts, and Theory. *European Psychologist*, 18(1), 12–23.
- Friborg, O., Barlaug, D., Martinussen, M., Rosenvinge, J. H., & Hjelm, O. (2005). Resilience in Relation to Personality and Intelligence. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 14(1), 29–42.
- Garmezy, N. (1974). The Study of Competence in Children at Risk for Severe Psychopathology. İçinde: E. J. Anthony & C. Koupernik (Ed.), *The Child in His Family: Vol. 3. Children at Psychiatric Risk* (s.77–97). New York: Wiley.
- Gizir, C. A. (2007). Psikolojik Sağlamlık, Risk Faktörleri Ve Koruyucu Faktörler Üzerine Bir Derleme Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 113–128.
- Gökçe, B. (1993). *Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Güçlülük ve Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.
- Gürkan, U. (2006a). Yılmazlık Ölçeği: Ölçek Geliştirme, Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2), 45–74.
- Gürkan, U. (2006b). *Grupla Psikolojik Danışmanın Üniversite Öğrencilerinin Yılmazlık Düzeylerine Etkisi*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Haase, J. E. (2004). The Adolescent Resilience Model as a Guide to Interventions. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*, 21(5), 289–299.
- Holt, P., Fine, B. J., & Tabrizi, M. A. (1987). Mediating Stress: Survival of the Hardy. *Psychology in the Schools*, 24(1), 51–58.
- Işık, Y., & Çelik, E. (2020). Ergenlerde Psikolojik Sağlamlığın Sosyal Dışlanma, Sosyal Kaygı, Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(20), 174–209.
- Kamya, H. (2000). Hardiness and Spiritual Wellbeing Among Social Work Students. *Journal of Social Work Education*, 36(2), 231–241.
- Karasar, N. (2013). Medeniyetin Ortak Paydasında İnsan Olmak: Yeni Bir Bilimsel Algı Çerçevesi. *Ekonomik Toplumsal ve Siyasal Analiz Dergisi*, 2(1), 9–40.
- Karatekin, H. (2013). *Benlik Yapılarına Göre Başa Çıkma Stratejileri ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Kobasa, S. C. (1979). Stressful Life Events, Personality, and Health: An Inquiry Into Hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(1), 1–11.
- Kobasa, S. C., Maddi, S. R., & Kahn, S. (1982). Hardiness and Health: A Prospective Study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42(1), 168–177.
- Masten, A. S. (2001). Ordinary Magic: Resilience Processes in Development. *American Psychologist*, 56(3), 227–238.
- Masten, A. S., & Coatsworth, J. D. (1995). Competence, Resilience, and Psychopathology. İçinde: D. Cicchetti & D. Cohen (Ed.), *Developmental Psychopathology: Risk, Disorder and Adaptation*, (s.715–752). New York: Wiley.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). *Attachment in Adulthood: Structure, Dynamics, and Change*. New York: Guilford Press.
- Murray, C. (2003). Risk Factors, Protective Factors, Vulnerability, and Resilience: A Framework for

- Understanding and Supporting the Adult Transitions of Youth with High-Incidence Disabilities. *Remedial and Special Education*, 24(1), 16–26.
- Öz, F., & Yılmaz, E. B. (2009). Ruh Sağlığının Korunmasında Önemli Bir Kavram: Psikolojik Sağlamlık. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 16(3), 82–89.
- Özcan, B. (2005). *Anne Babaları Boşanmış ve Anne Babaları Birlikte Olan Lise Öğrencilerinin Yılmazlık Özellikleri ve Koruyucu Faktörler Karşılaştırması*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Ramirez, M. E. (2007). Resilience: A Concept Analysis. *Nursing Forum*, 42(2), 73–82.
- Sakarya, D., & Güneş, C. (2013). Van Depremi Sonrasında Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtilerinin Psikolojik Dayanıklılık ile İlişkisi. *Kriz Dergisi*, 21(1), 25–32.
- Singh, K., & Yu, X. N. (2010). Psychometric Evaluation of the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC) in a Sample of Indian Students. *Journal of Psychology*, 1(1), 23–30.
- Stewart, M., Reid, G., & Mangham, C. (1997). Fostering Children's Resilience. *Journal of Pediatric Nursing*, 12(1), 21–31.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Pearson.
- Terzi, Ş. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılıkları ve Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(29), 1-11.
- Tümlü, G. Ü. (2012). *Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri Farklı Üniversite Öğrencilerinin Temas Engellerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Werner, E. E. (2005). Resilience and Recovery: Findings From the Kauai Longitudinal Study. *Regional Research Institute for Human Services, Portland State University*, 19(1), 11–14.